

ANMELDELSE: DIALOGISK AKTIONSFORSKNING- I ET PRAKSISNÆRT PERSPEKTIV

Publiceret: 31. januar 2019

Af: Birger Søndergård

FAKTABOKS

Anmeldelse af bogen "Dialogisk aktionsforskning - i et praksisnært perspektiv", en antologi med 9 bidragsydere redigeret af Helle Alrø og Finn Thorbjørn Hansen, 2017, Aalborg Universitetsforlag. Bogen er på 304 sider. ISBN: 978-87-7112-660-0

NY INSPIRATION TIL AKTIONSFORSKNING OG LEDELSESAKTION

De to professorer Helle Alrø, professor i interpersonel kommunikation og Finn Thorbjørn Hansen, professor i dialogisk og filosofisk praksis har skabt en spændende bog sammen med en række bidragsydere fra såvel forskningsverdenen som praksisfeltet indenfor relationsprofessionerne.

I bogen "Dialogisk aktionsforskning", der naturligvis som titlen angiver, har fokus på aktionsforskning er der mulighed for at finde ny inspiration til ledelsesforskning, men også direkte inspiration til ledelsespraksis og måske især nye input til forandringskabende dialog i organisationer. De to redaktører angiver formålet med deres søgen allerede i indledningskapitlet: "Men hvordan kan aktionsforskeren udvikle en langsom, lyttende, sårbar, undersøgende og undrende attitude, der kan give indblik i deltagerens praksis?" (Alrø og Hansen 2017:15). Svaret på dette spørgsmål er grundtonen bogen igennem.

Der er en gennemgående fænomenologisk tilgang til aktionsforskning, om end andre tilgange også behandles, en tilgang som Finn Thorbjørn Hansen, den ene af de to redaktører, redegør for ud fra Merleau-Pontys tanker:

”Hele videnskabens univers bygger på den levede verden, og hvis vi nøje vil gennemtænke selve videnskaben, bedømme dens mening og rækkevidde, må vi først vække denne oplevelse af verden, som den er et sekundært udtryk for” (Alrø og Hansen 2017: 103).

Der er bogen igennem nogle meget væsentlige referencer til store fænomenologiske tænkere og uden på nogen måde at yde alle disse omhyggeligt behandlede referencer nogen retfærdighed, vil jeg her fremhæve gennemgangen af Heideggers tanker om det værende samt – som allerede nævnt – Merleau-Ponty’s tanker. Sidstnævnte benævnes også af nogle som ”kroppens filosof” og denne vinkel, som har min særlige interesse på grund af mit arbejde med ”Ledelse som et kropsligt udtryk” (Søndergård 2017), behandles indgående bogens afsnit om ”Intra-aktionsforskning”, skrevet af Anete Camille Strand og Ulla Sparholt.

Intra-aktionsforskningstilgangen tager afsæt i Material Storytelling (Strand 2012), som er en kommunikationsplatform, der formår at gøre aktivt brug af menneskelige egenskaber som intuition og erfaring på en måde, som samtidig gør denne tilgængelig for samarbejdet med andre på en (bogstaveligt talt) håndgribelig måde. Material storytelling inviterer til at taktile, håndgribelige lag af erkendelser tages uhyre alvorligt, når man navigerer beslutnings- og udviklingsprocesser i organisationer. Material Storytelling benytter sig af bl.a. af sandkasser og fortællefigurer som kommunikationsplatform. Genvejene her til ligger i symboler og figurers evne til at vække unikke associationskæder i det menneskelige sind. En evne mennesket har til at formgive mening, holdning og perspektiv uden ordene som første og fremmeste hjælpemiddel. Metoden rammesætter en fælles undersøgende dialog – deltagerne skaber en ny fortælling (reframing), der leder frem mod afklaring, beslutning og nye afsæt for handling.

I bogens øvrige afsnit behandles bl.a. ”Aktionsforskning i en anerkendelsesoptik” hvor det påpeges, at den enkelte ikke kan udvikle et positiv selvforhold uden at blive anerkendt af og selv anerkende andre medlemmer af fællesskabet (Billund, 2017: 59).

I afsnittet ”Sensitive go-alongs – aktionsforskning udenfor det synliges grænse” pointeres hvordan aktionsforskerens sensitivitet bliver afgørende for den dialogiske kvalitet og at det kan ske gennem disse såkaldte ”go-alongs” hvor forskeren deltager i organisationens og medundersøgernes praksis (Herholdt-Lomholdt, 2017: 174).

Afsnittet ”Aktionsforskeren som forsker og facilitator i innovative samarbejdsprocesser” arbejder direkte med ledelsesfeltet og beskriver et forskningsprojekt hvor et ledelsesværktøj (aftalestyring) forsøges omskabt gennem et aktionsforskningsforløb, så ledelsesværktøjet kan skabe ny lokal værdi hos både de fagprofessionelle og i centraladministrationen. (Schumann, 2017: 213).

Endelig behandler "Aktionsforskning – et spørgsmål om forandring" den – med forfatterens egne ord – indlysende sandhed i aktionsforskningen, at målet er at skabe forandring gennem aktioner i feltet. Afsnittet giver nogle tydeligere anbefalinger i forhold til vigtigheden af, at der egentlig udvikles forandringsagenter undervejs i forskningsprocessen, og hvis det ikke helt lykkes så i alle tilfælde, at man ved et projekts afslutning får en afsluttende dialog med ledelsen samt medaktørerne omkring det næste skridt, uanset om det betyder en ny plan eller en endelig afrunding af projektet på værdig vis (Thorsted 2017: 267).

"BOGEN GIVER ET INDBLIK I, HVORDAN FORSKELLIGE FORMER FOR DIALOGISK AKTIONSFORSKNING KAN BIDRAGE TIL AT FORANDRE ORGANISATORISK PRAKSIS, SAMTIDIG MED AT DEN UDVIKLER VIDEN OM SÅDANNE FORANDRINGSPROCESSER. I FLERE AF BOGENS KAPITLER SÆTTES DER FOKUS PÅ, AT LEDERE IKKE BEHØVER UDELUKKENDE AT VÆRE REFLEKSIVE I FORHOLD TIL DET SPROGLIGE, MEN KAN FÅ NY VIDEN VED AT VÆRE OPMÆRKSOMME PÅ ANDRE MODALITETER."

Bogen giver et indblik i, hvordan forskellige former for dialogisk aktionsforskning kan bidrage til at forandre organisatorisk praksis, samtidig med at den udvikler viden om sådanne forandringsprocesser. I flere af bogens kapitler sættes der fokus på, at ledere ikke behøver udelukkende at være refleksive i forhold til det sproglige, men kan få ny viden ved at være opmærksomme på andre modaliteter.

Bogen kan klart anbefales også til ikke forskere, hvis man er parat til, at skulle arbejde med nogle relativt "tunge" referencer og tankesystemer, på vejen til nogle praksisnære guldkorn til brug for lederudvikling og aktionslæring som en reflekterende praktiker.

LITTERATUR

Alrø, Helle og Finn Thorbjørn Hansen, 2017: *Dialogisk aktionsforskning - i et praksisnært perspektiv*, Aalborg Universitetsforlag.

Strand, A.M.C., 2012. *Enacting the Between*. PhD dissertation. Aalborg University.

Søndergård, Birger, 2017. *Ledelse som et kropsligt udtryk*. LederLiv 2017